

Číslo jednací: 22Co 292/2013 - 62

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Evy Adamcové a soudců JUDr. Kateřiny Kodetové a Mgr. Libora Zhřívála ve věci žalobce: **M Ž**, bytem , zastoupeného JUDr. Petrem Kočím, Ph.D., advokátem se sídlem v Praze 1, Opletalova 4, proti žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 16, IČ 00025429, **o zaplacení částky 150.000,- Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28. března 2013, č.j. 23 C 88/2012 - 33,

t a k t o :

Rozsudek soudu I. stupně **se mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci 150.000,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % od 26.4.2012 do zaplacení, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů 53.724,- Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Petra Kočího, Ph.D.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu o částku 150.000,- Kč s tam uvedeným příslušenstvím a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Učinil tak v řízení, v němž se žalobce domáhal žalobou došlou soudu dne 2.5.2012 zaplacení 150.000,- Kč jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu, kterou spojoval s nesprávným úředním postupem v řízení vedeném u Městského soudu v Praze jako soudu prvního stupně pod sp.zn. 37 C 156/2003, kde rovněž vystupoval jako žalobce. Konstatoval, že ke dni podání žaloby není řízení stále skončeno, ačkoli bylo **zahájeno dne 17.12.2003**. Dodal, že předběžně uplatnil nárok u žalované, ta jej však ani neprojednala, proto mu nezbylo, než se obrátit se svým nárokem k soudu. Žalovaná v tomto řízení navrhovala zamítnutí žaloby, namítala nedostatky plné moci v zastoupení žalobce při uplatnění nároku na předběžné projednání odškodnění a zároveň byla toho názoru, že řízení označené shora není nepřiměřeně dlouhé a odpovídá míře složitosti projednávané věci, jakož i tomu, že řízení probíhá na několika stupních soudní soustavy.

Soud I. stupně posuzoval zmocnění žalobce k podání nároku na předběžné projednání odškodnění a shledal je bezvadným, s tímto názorem seznámil účastníky řízení a konstatoval, že žádost byla žalované doručena již 25.10.2011. Dále provedl dokazování spisem Městského soudu v Praze sp.zn. 37 C 156/2003, z něhož zjistil průběh řízení tak, jak dopodrobna popsal na str. 2 – 4 odůvodnění rozsudku soudu I. stupně. Z něho je možno zdůraznit, že žalobce se v něm domáhal po Hlavním městě Praze písemné omluvy a po tomto žalovaném, jakož i strážnících městské policie J L , M Š a L V požadoval odškodnění imateriální újmy v penězích ve výši 5.000.000,- Kč. Přitom tvrdil porušení jeho osobních práv, k němuž došlo brutálním fyzickým útokem žalovaných strážníků vůči žalobci dne 19.11.2002 při řešení dopravního přestupku řidičky E P těmito strážníky, kteří byli také následně obžalováni pro trestné činy zneužívání pravomoci veřejného činitele a ublížení na zdraví (L a Š), s to v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp.zn. 24 T 71/2003. Ve sledovaném řízení byl žalobce v únoru 2004 vyzván k úhradě soudního poplatku, načež požádal o osvobození od soudních poplatků, pokud nedospěje soud k závěru, že je osvobozen ze zákona. Soud I. stupně rozhodl o osvobození žalobce dne 30.3.2004 a v červnu 2004 doručil žalobu žalovaným. Ti v průběhu července 2004 podávali svá vyjádření ve věci a soud I. stupně žádal o zapůjčení trestního spisu. To však nebylo možné s ohledem na probíhající soudní řízení. Zároveň probíhalo řízení vedené ve vztahu k obžalobě žalobce u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp.zn. 24 T 199/2003, kdy byl žalobce viněn z trestného činu útoku na veřejného činitele. Toto řízení skončilo zproštěním obžaloby, zatímco obžalovaný Š byl v řízení pod sp.zn. 24 T 71/2003 pravomocně uznán vinným trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele. Obžalovaný L byl obžaloby zproštěn. Tato pravomocná rozhodnutí dovolila pokračovat i v řízení o žalobcově žalobě na ochranu osobnosti. V něm v srpnu 2006 rozhodl soud I. stupně, že nepřipouští zastoupení žalobce obecným zmocněncem Tomášem Pecinou. V září 2006 žalobce podal odvolání proti takovému rozhodnutí a zároveň navrhl, aby soud řízení podle § 109 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přerušil; v lednu 2007 však odvolací soud napadené usnesení potvrdil a návrh žalobce na přerušování řízení zamítl. V březnu 2007 soud

I. stupně opětovně žádal připojit spis 24 T 71/2003, avšak nebylo mu vyhověno, když spis byl zapůjčen Vrchnímu zastupitelství v Praze již v únoru tohoto roku. Teprve 5.6.2007 byl spis připojen. V řízení byla nařízena jednání, při nichž probíhalo dokazování podle návrhů zúčastněných stran, v říjnu 2007 žalobce k výzvě soudu upravoval žalobní petit a v průběhu roku 2008 byly trestní spisy připojeny k žádosti Obvodního soudu pro Prahu 1 k věci sp. zn. 12 C 76/2004. Následně v dubnu 2008 soud I. stupně připustil změnu žaloby, pokračoval v dokazování a rozhodnutím vyhlášeným dne 16.4.2008 žalobu v převážné části zamítl, žalobci přiznal toliko odškodnění nemajetkové újmy v penězích ve výši 20.000,- Kč, a to pouze vůči prvému žalovanému (HMP). Písemné vyhotovení rozsudku bylo rozesláno až 15.7.2008. Rozsudek byl napaden odvoláním žalovaného L a Š proti výroku o nákladech řízení a odvoláním žalobce proti zamítavému výroku ve věci samé. Usnesením ze dne 14.8.2008 soud I. stupně opravil písařskou chybu v zamítavém výroku III. rozsudku a 30.9.2008 předložil spis odvolacímu soudu, který dne 19.2.2009 rozsudek částečně změnil tak, že prvému žalovanému uložil povinnost omluvit se žalobci a zaplatit mu odškodnění ve výši dalších 30.000,- Kč, jinak byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen ve vztahu k žalovaným strážníkům, pro něž řízení skončilo. Spis byl vrácen soudu prvního stupně, avšak žalobce brojil proti tomuto rozhodnutí dovoláním dne 21.5.2009, byl vyzván k zaplacení soudního poplatku, který uhradil 30.11.2009 a v prosinci téhož roku byl spis předložen Nejvyššímu soudu. V březnu 2010 byl spis vrácen bez věcného vyhotovení s pokyny k doplnění přípravné činnosti a k dalšímu předložení došlo v květnu 2010. Nejvyšší soud pak rozsudkem ze dne 22.12.2011 rozhodnutí nalézacích soudů v napadených výrocích zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně v tomto rozsahu k dalšímu řízení. Spis byl vrácen 26. ledna 2012 a 14.3.2012 se před soudem prvního stupně konalo jednání za účastní žalobce a žalovaného HMP. Rozsudkem ze dne 21.3.2012 soud prvního stupně žalobě vyhověl co do částky 750.000,- Kč a ve zbytku žalobu zamítl. Také tento rozsudek byl napaden odvoláním, avšak bylo třeba jej doplnit usnesením ze dne 25.7.2012 o nákladový výrok, žalobce byl vyzván k úhradě soudního poplatku za odvolání, na to reagoval upozorněním, že byl zcela osvobozen od soudních poplatků. Následně byl vyzván žalovaný k úhradě soudního poplatku a došlo také k odvolání proti doplňujícímu usnesení o nákladech řízení. Teprve 29.10.2012 soud I. stupně rozhodl o vrácení zaplaceného soudního poplatku žalobci s tím, že výzva k jeho úhradě mu byla zaslána omylem na místo žalovanému. Spis byl předložen odvolacímu soudu v listopadu 2012 a v lednu 2013 byl zapůjčen soudu I. stupně pro dané řízení.

Zjištěný skutkový stav soud I. stupně posuzoval podle § 13 a § 31a zák. č. 82/98 Sb. a dospěl k závěru, že výše uvedené řízení trvá ke dni rozhodování soudu I. stupně o nároku na odškodnění za zadostiučinění nemajetkové újmy **9 let a 3 měsíce, doposud neskončilo,** probíhalo **na třech stupních** soudní soustavy, bylo třeba řešit dílčí procesní otázky a řízení se nachází ve fázi očekávání druhého meritorního rozhodnutí odvolacího soudu (Vrchního soudu v Praze). Na této délce řízení se **žalobce žádným způsobem nepodílel.** Pokud jde o řízení jako takové, s ohledem na jeho předmět je vyžadováno **širší dokazování** v návaznosti na posuzované jednání žalovaných strážníků, které prorůstá do trestněprávní roviny, proto je třeba řízení považovat za složitější. Soud I. stupně také hodnotil takové řízení z hlediska **významu pro žalobce a tento měl za standardní.** Pokud jde o postup soudu, pak měl za prokázáno, že **jeho činnost nebyla a není zatížena obdobími bezdůvodné nečinnosti,** výraznější prodlevu shledal pouze v délce 1,5 roku předcházejícímu rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, avšak s ohledem na výjimečné postavení tohoto soudu měl za to, že toto lze tolerovat. Jinak byl postup soudů vesměs plynulý, pokud nebyl okamžitě připojen spis Obvodního soudu pro Prahu 7 ve věci 24 T 71/2003, byl takový postup pochopitelný s ohledem na probíhající trestní řízení, která spolu souvisela. Tuto dobu

prodlevy podle soudu nepocítoval žalobce nijak úkorně, když si byl vědom toho, že v řízení samém pod sp.zn. 37 C 153/2003 není možné pokračovat, dokud nebudou trestní řízení ukončena. Všechna tato stanoviska soud I. stupně posoudil tak, že uzavřel, že v sledovaném řízení nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu představovanému jeho nepřiměřenou délkou, neboť celkovou délku řízení nelze s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem globálně nazíraného řízení hodnotit jako nepřiměřenou. Uznal, že řízení je jistě relativně delší, jeho průběh je však plynulý a postup soudu vcelku koncentrovaný. S výjimkou dvojího vydání opravného usnesení či vracení soudního poplatku za odvolání žalobci nejsou zásadním důvodem tato pochybení majícím vliv na délku řízení. Délka řízení je ovlivněna zejména neutuchající procesní aktivitou účastníků, včetně a zejména žalobce, což pak logicky vyústilo v již opakované rozhodování na všech třech obecných stupních soudní soustavy, včetně řízení o dovolání. Nepřiměřeně dlouhým je podle soudu I. stupně pouze takové řízení, které s přihlédnutím ke všem rozvedeným kritériím překročí určitou, byť abstraktní exaktně nestanovitelnou hranici, za níž s ohledem na okolnosti každé konkrétní věci už začíná objektivně netolerovatelná nepřiměřenost. Tuto hranici však namítané řízení podle soudu I. stupně nemá, délka řízení je podložena faktory uvedenými shora, proto nelze žalované klást k tíži, že řízení trvá delší dobu, než si žalobce představuje. Soud I. stupně tedy uzavřel, že nedošlo k porušení práva žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě, a proto žalobu na zaplacení zadostiučinění jako neoprávněnou zamítl. O nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o.s.ř. a contrario, když plně procesně úspěšné žalované žádné náklady řízení před soudem I. stupně nevznikly.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce včasné odvolání, v němž nespороval věcná a skutková zjištění o průběhu řízení u Městského soudu v Praze pod sp.zn. 37 C 156/2003, avšak soudu I. stupně vytykal nesprávné právní posouzení věci. Zdůraznil, že uvedené řízení trvá **9 let, 4 měsíce a 13 dní**, tato doba je podle názoru soudu I. stupně více než nepřiměřená, a to i s přihlédnutím k tomu, že předmětem takové **žaloby byla ochrana osobnosti**, trval na tom, že v uvedeném řízení došlo a dochází k průtahům, řízení probíhalo u soudů všech tří stupňů, a to u Městského soudu, Vrchního soudu a dokonce u Nejvyššího soudu. Jakkoli by bylo možno tolerovat, že soud prvního stupně vyčkal s rozhodnutím do doby pravomocného skončení trestního řízení, samo řízení po takových řízeních je mimořádně pomalé a zatížené průtahy, trvá téměř 7 let. S ohledem na uvedené má za to, že došlo k poškození jeho práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, s nímž nepostačí spojovat konstatování porušení práva, avšak je třeba jeho nemajetkovou újmu odškodnit v penězích tak, jak požadoval. Ze všech těchto důvodů navrhl, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek tak, že jeho návrhu zcela vyhoví.

Žalovaná navrhla potvrzení rozsudku soudu I. stupně jako věcně správného a také ona byla toho názoru, že skutkový stav věci byl zjištěn dostatečně a správně. Současně omluvila svoji nepřítomnost u jednání odvolacího soudu a souhlasila s tím, aby o odvolání bylo rozhodnuto v její nepřítomnosti.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, postupem podle § 212 a § 212a o.s.ř., a to podle § 101 odst. 3 o.s.ř. v nepřítomnosti strany žalované, a dospěl k závěru, že žalobcovo odvolání je zcela důvodné.

Odvolací soud shledal, že soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil správná a postačující skutková zjištění, z nichž však neučinil správný skutkový závěr, když dospěl k závěru, že nedošlo k poškození žalobcova práva na projednání věci vedené pod sp.zn. 37 C 156/2003 u Městského soudu v Praze v přiměřené lhůtě. Toto řízení trvá od 17.12.2003, tedy prakticky **10 let**, po celou tuto dobu probíhalo **na třech stupních** soudní

soustavy, když dvakrát bylo o nároku žalobce rozhodnuto rozsudkem Městského soudu v Praze jako soudu prvního stupně, jedenkrát rozhodoval ve věci Vrchní soud a jedenkrát soud Nejvyšší a v současné době je ve fázi druhého odvolacího řízení u Vrchního soudu, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně opět zrušen (jak bylo uvedeno zástupcem žalobce při jednání odvolacího soudu dne 2.12.2013). Lze souhlasit se soudem I. stupně, že řízení je **lehce složitější**, a to zejména pokud jde o rozsah dokazování, avšak pokud jde o význam výsledku takového řízení pro žalobce, na rozdíl od soudu I. stupně je odvolací soud vnímá jako řízení nikoli standardní, spíše **řízení většího významu**, když je vedeno ve věci **ochrany žalobcovy osobnosti**. Uvedené zcela jistě vede k závěru, že v označeném řízení došlo k porušení žalobcova práva na projednání věci v přiměřené lhůtě a tedy k nesprávnému úřednímu postupu. Ze všech těchto důvodů je odvolací soud toho názoru, že žalobci náleží odškodnění této nemajetkové újmy v penězích za prvé dva roky takového řízení, jakož i za každý následující rok, ve výši **17.000,- Kč**, a to s přihlédnutím k tomu, že řízení trvá déle než 10 let, doposud není pravomocně skončeno a žalovaná žalobci dobrovolně v krátké časové lhůtě na úhradu nemajetkové újmy nic neplnila. Protože se žalobce na těchto průtazích nijak nepodílel (ve sledovaném řízení pouze využíval svých procesních práv), je třeba základní částku odškodnění zvýšit o 20 %, a naopak o 20 % snížit s přihlédnutím k tomu, že řízení probíhalo na třech stupních soudní soustavy, a to u některých dokonce opakovaně. Dále s ohledem na důkazní složitost řízení je třeba částku snížit o dalších 10 %, a naopak zvýšit o 20 % z hlediska většího významu výsledku takového řízení pro žalobce. **Tedy v konečném výsledku je na místě základní odškodnění zvýšit o 10 %**. Při uvažovaných 17.000,- Kč pak jde o základní částku odškodnění ve výši 153.000,- Kč za 10 let trvání řízení (9 x 17.000), zvýšeno o 10 % - 168.300,- Kč. Protože však žalobce nárokuje v daném řízení pouze 150.000,- Kč, odvolací soud mu nemohl přiznat více, než ona sám požadoval.

Ze všech těchto důvodů odvolací soud s přihlédnutím k judikatuře soudů České republiky i Evropského soudu pro lidská práva, změnil rozsudek soudu I. stupně ve výroku o věci samé postupem podle § 220 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a žalobě zcela vyhověl. Žalobci přisoudil jím nárokovaných 150.000,- Kč včetně požadovaného úroku z prodlení ve výši podle vl. nař. č. 142/1994 Sb. a ode dne následujícího po uplynutí lhůty šesti měsíců po uplatnění nároku podle § 14 zák. č. 82/98 Sb. u žalované. Pokud jde o právní posouzení žalobcova nároku ve věci samé, odvolací soud poukazuje na ustanovení § 1, 5, 13 a 31a zák. č. 82/98 Sb.

Poté odvolací soud znovu rozhodl o nákladech řízení před soudem I. stupně a z přisouzené částky přiznal žalobci podle § 7 a § 13 odst. 3 o.s.ř. vyhl. č. 177/96 Sb. náhradu nákladů řízení, které tvoří náklady spojené s jeho právním zastoupením. Před soudem I. stupně mu náleží 4 x odměna advokáta ve výši 7.100,- Kč za jeden úkon právní pomoci (převzetí zastoupení, žaloba, replika a účast na ústním jednání), a to z puncta 150.000,- Kč, 4 x 300,- Kč režijní paušál na náhradu hotových výdajů, celkem 29.600,- Kč. V řízení odvolacím žalobci vznikly náklady za 2 úkony právní pomoci, a to odvolání a účast na jednání, rovněž ve výši 7.100,- Kč a dále 2 x režijní paušál po 300,- Kč, celkem 14.800,- Kč. Dohromady na právním zastoupení za řízení před soudy obou stupňů 44.400,- Kč, což s 21% DPH je 53.724,- Kč, které byly žalobci přiznány podle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 a 2 o.s.ř.

Poučení: Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné, jestliže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který o věci rozhodoval v I. stupni, dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

V Praze dne 2. prosince 2013

JUDr. Eva Adamcová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Abrahámová